

HERAKLES

8. Ik besef heel goed dat mensen die de oude mythologie onderzoeken met veel problemen geconfronteerd worden, en dat geldt met name voor de mythen over Herakles. Wat de omvang van de uitgevoerde werken betreft staat hij namelijk, zoals algemeen erkend wordt, te boek als de man die al zijn voorgangers die sinds het verre verleden in het geheugen gegrift staan overtroffen heeft. Het is dus een moeilijke opdracht om elke afzonderlijke prestatie conform de waarde ervan weer te geven en het verslag ervan op hetzelfde niveau te brengen als van de enorme prestaties die zo belangrijk waren dat de onsterfelijkheid de beloning was.

Omdat de mythen vanwege de ouderdom en het onwaarschijnlijke karakter van de verhalen voor veel mensen ongeloofwaardig zijn, is het onvermijdelijk dat de geschiedschrijvers ofwel de grootste daden achterwege laten en zo enigszins afbreuk doen aan het imago van de god ofwel alles behandelen en zo hun geschiedwerk ongeloofwaardig maken. Sommige lezers passen namelijk een oneerlijk criterium toe, door bij de oude mythen dezelfde exactheid te eisen als bij zaken die zich in ons eigen tijdsgewricht afspelen, en zien, doordat zij acties die door hun omvang twijfel oproepen beoordelen aan de hand van hun eigen leven, de kracht van Herakles door de bril van de zwakheid van de huidige mensheid, zodat de beschrijving ervan vanwege de enorme grootsheid van de werken ongeloofwaardig overkomt.

In het algemeen moet men namelijk, als het gaat om mythologische gebeurtenissen, niet *coûte que coûte* met een strenge blik de waarheid te weten willen komen. Ook in het theater is het toch zo dat wij, al zijn we ervan overtuigd dat er geen Kentauren bestaan die samengesteld zijn uit twee verschillende soorten wezens of een Geryones met drie lijven, dit soort mythologische verhalen toch accepteren en met ons applaus de eer van de god vergroten. Het is toch ook absurd dat, toen Herakles nog onder de mensen verkeerde, hij de wereld op eigen kracht wist te cultiveren, terwijl de mensen nu deze maatschappelijke weldaden vergeten zijn en kritiek hebben op de waardering die hij voor zijn fraaie prestaties ontvangen heeft, en dat vorige generaties hem met algemene instemming vanwege zijn enorme kwaliteiten de onsterfelijkheid hebben verleend, terwijl wij niet eens het van vader op zoon overgeleverde respect voor deze god kunnen handhaven.

Hoe het ook zij, we laten dit soort argumentatie voor wat het is en gaan zijn daden vanaf het begin behandelen, waarbij wij de oudste dichters en mythenvertellers zullen volgen.¹

Afstamming en geboorte

9. Het verhaal gaat dus dat Perseus werd geboren als zoon van Zeus en Danaë, dochter van Akrisios, dat Andromeda, dochter van Kefeus, in haar relatie met Perseus Elektryon ter wereld bracht en dat vervolgens Euridyke, dochter van Pelops, met Elektryon trouwde en Alkmene baarde, met wie Zeus gemeenschap had en op basis van bedrog Herakles verwekte. Zijn gehele stamboom is dus volgens de verhalen op de hierboven genoemde wijze aan de kant van beide ouders tot de hoogste god te herleiden.²

De hem aangeboren goede eigenschappen werden niet alleen zichtbaar tijdens zijn acties maar waren al vóór zijn geboorte te herkennen. Toen Zeus met Alkmene gemeenschap had, maakte hij de nacht namelijk driemaal zo lang en gaf hij met de hoeveelheid tijd die aan de verwekking werd besteed al van te voren de enorme kracht aan van het kind dat ter wereld zou komen. In het algemeen was hij deze relatie ook niet vanuit een erotisch verlangen aangegaan, zoals bij andere vrouwen het geval was, maar eerder terwille van de voortplanting. Omdat hij deze geslachtsgemeenschap een wettige basis wilde geven, wilde hij haar dus niet met geweld nemen, maar had vanwege haar kuisheid absoluut geen hoop haar te verleiden. Daarom koos hij voor bedrog om er Alkmene mee om de tuin te leiden, door in alle opzichten de identiteit van Amfitryon aan te nemen.

Toen de natuurlijke tijdspanne van de zwangerschap was verlopen, kondigde Zeus, die met zijn gedachten op de geboorte van Herakles was gefocust, ten overstaan van alle goden aan dat hij de zoon van de afstammelingen van Perseus die die dag geboren zou worden tot koning zou maken. Hera, die jaloers was en haar dochter Eileithuia als helpster gebruikte, hield de weeën van Alkmene echter tegen en bracht Eurystheus voortijdig ter wereld.³

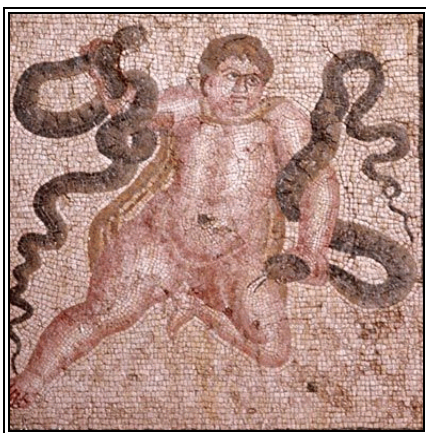
¹Voor Herakles en de Atlantische theorie zie Nawoord.

²Zeus x Danaë>Perseus>Elektryon>Alkmene x Zeus > Herakles.

³Eileithuia is de geboortegodin. Eurystheus' stamboom gaat ook terug tot Perseus.

Hoewel Zeus door zijn tegenstandster was verslagen, wenste hij zijn belofte toch gestand te doen en tevens voor de roemrijke verschijning van Herakles zorg te dragen. Hij zou daarom Hera overreed hebben ermee in te stemmen dat Eurystheus weliswaar volgens zijn eigen belofte koning zou zijn, maar dat Herakles als ondergeschikte van Eurystheus twaalf werken, welke hij hem ook maar zou opdragen, zou volbrengen en daarna de onsterfelijkheid zou krijgen.

Toen Alkmene gebaard had, legde zij de baby uit angst voor de jaloezie van Hera te vondeling op de plek die nu nog steeds naar hem de "Vlakte van Herakles" wordt genoemd. Toen Athene net op dat moment samen met Hera daar aankwam en zich verbaasde over de aard van het kind, haalde zij Hera over het de borst te geven. Omdat de baby echter harder aan de tepel zoog dan op basis van zijn leeftijd te verwachten was, wierp Hera het kind vanwege de pijn van zich af, maar bracht Athene het naar zijn eigen moeder met de opdracht het te voeden.

Herakles met de slangen,
Museum Antakya, 2^e eeuw n.c.

We zouden ons terecht kunnen verwonderen over de onwaarschijnlijke loop van het verhaal, aangezien de moeder, die van haar eigen kind zou moeten houden, het wilde vernietigen, terwijl de vrouw die een stiefmoederlijke haat ertegen koesterde in haar onwetendheid het kind dat haar natuurlijke vijand was het leven redde.

10. Hierop stuurde Hera twee slangen om de baby te doden, maar het kind greep

zonder enige angst met beide handjes de nek van de slangen vast, kniep erin en wurgde hen beide. Toen de Argivers van het gebeuren hoorden, hebben zij hem dus Herakles genoemd, omdat hij zijn *kleos* (-roem) aan *Hera* had te danken, terwijl hij daarvóór Alkaios heette. Terwijl andere kinderen dus de naam dragen die de ouders hun geven, kreeg hij alleen zijn naam vanwege zijn prestaties.

Hierna werd Amfitryon uit Tiryns verbannen en is hij naar Thebai verhuisd. Toen Herakles was grootgebracht en opgeleid en met name veel tijd aan sporttraining had besteed, bleek hij qua lichaamskracht ver boven alle anderen uit te steken en werd hij tevens vermaard om zijn helderheid van geest. Inderdaad wist hij, een jongeman nog, als zijn eerste project Thebai te bevrijden, waarmee hij de stad, als ware het zijn geboortestad, de passende dank betuigde. Hoewel Thebai namelijk onderworpen was aan Erginos, koning van de Minyers en elk jaar een vaste hoeveelheid belasting moest afdragen, liet

hij zich niet uit het veld slaan door de superieure macht van de onderdrukkers en waagde hij het een roemruchte actie uit te voeren.⁴ Hij hakte namelijk van de Minyers die daar waren om de schatting op te eisen en bruoit te werk gingen de extremiteiten af en smiet hen de stad uit. Toen Erginos de uitlevering van de dader eiste, was Kreon, de koning van Thebai, die geïmponeerd was door de impact van de macht, bereid om de man die verantwoordelijk was voor de aanklachten uit te leveren. Herakles haalde zijn leeftijdgenoten er echter toe over om hun vaderland te bevrijden en haalde de in de tempels opgehangen wapenrustingen, die door de voorouders als wapenbuit aan de goden waren gewijd, van de muren af. Er was in de gehele stad namelijk geen particuliere wapenrusting te vinden vanwege het feit dat de Minyers de stad ontwapend hadden, om te voorkomen dat de inwoners van Thebai het ooit in hun hoofd zouden halen in opstand te komen. Toen Herakles vernam dat Erginos, de koning van de Minyers, met soldaten naar de stad op weg was en hem in een of andere bergpas tegemoet was getrokken, waar hij de omvang van het vijandelijke leger nutteloos maakte, doodde hij

⁴De Minyers beheersten Thessalië en Boiotië met als hoofdstad Orchomenos.

Erginos en slachtte hij praktisch zijn gehele entourage af. Daarop trok hij onverwachts op de stad Orchomenos af en wist hij heimelijk de poorten binnen te dringen, waarna hij het paleis van de Minyers in brand stak en de stad met de grond gelijk maakte.

Toen deze daad in geheel Griekenland bekend was geworden en iedereen zich verbaasde over het onwaarschijnlijke verhaal, gaf koning Kreon de jongeman uit bewondering voor zijn moed zijn dochter Megara tot vrouw en vertrouwde hem de staatszaken toe, als was het zijn eigen zoon. Eurystheus echter, die het koningschap over Argeia had overgenomen en de rijzende ster van Herakles wantrouwde, liet hem bij zich komen en droeg hem op om werkzaamheden te verrichten. Toen Herakles er geen gehoor aan gaf, stuurde Zeus een bericht waarin hij hem opdroeg Eurystheus te dienen. Herakles ging echter naar Delfi en ontving, toen hij de god hierover een vraag stelde, een uitspraak die duidelijk maakte dat de goden besloten hadden dat hij in opdracht van Eurystheus twaalf werken moest verrichten en, als hij die had uitgevoerd, de onsterfelijkheid zou krijgen.

Herakles' waanzin en de eerste twee werken:

de leeuw van Nemea en de waterslang van Lerna (1 en 2)⁵

11. Toen dit was gebeurd, geraakte Herakles in een niet zo kleine depressie. Enerzijds achtte hij het namelijk zijn eigen kwaliteiten onwaardig om de dienaar te zijn van een inferieur persoon, terwijl het hem anderzijds nadelig en onmogelijk leek om Zeus, die tevens zijn vader was, niet te gehoorzamen. Terwijl hij dus in grote psychische nood verkeerde, stuurde Hera een razernij op hem af. Psychisch instabiel als

De leeuw van Nemea, Griekse vaasschildering ca. 520 v.C.

⁵De nummers geven de reeks van de Werken aan.

hij al was, raakte hij in een staat van krankzinnigheid. Toen de kwaal steeds erger werd, raakte hij volledig buiten zinnen en probeerde hij Iolaos te doden. Toen hij echter wist te ontsnappen, maar de kinderen die hij bij Megara had in de buurt stonden, schoot hij hen neer alsof het zijn vijanden waren.

Toen hij uiteindelijk van zijn waanzin herstelde en zijn eigen verblinding inzag, was hij enorm aangedaan door de omvang van de ramp. Hoewel allen in zijn leed en rouw deelden, bleef hij lange tijd werkeloos thuis zitten, terwijl hij de omgang en contacten met andere mensen schuwde. Toen de tijd uiteindelijk zijn leed verzachtte, besloot hij de gevaren te trotseren en maakte hij zijn opwachting bij Eurystheus.

De eerste taak die hij dus kreeg was het doden van de leeuw van Nemea. Dit was een enorm groot beest, dat niet door ijzer, brons of steen te verwonden was maar de dwang van een mensenhand vereiste om hem eronder te krijgen. Het dier verbleef meestal ergens tussen Mukenai en Nemea in de buurt van een berg die naar de feitelijke toestand de Doorboorde Berg heette.⁶ Aan de voet ervan bevond zich namelijk een doorlopende spleet, waarin het beest altijd op de loer lag. Toen Herakles zich naar die plek had begeven, viel hij het aan en, toen het dier de spleet in vluchtte, liep hij er achteraan en ging een worstelgevecht aan, nadat hij eerst een van de uitgangen had gebarricadeerd. Hij sloeg zijn arm om de nek van het beest en wurgde het. Hij deed de huid ervan om zijn nek en had daarmee, omdat hij door de grootte ervan zijn hele lijf ermee kon bedekken, een bescherming tegen de gevaren die hem te wachten stonden.

De tweede taak die hij kreeg was het doden van de waterslang van Lerna, uit wiens ene lijf honderd nekken met slangenkoppen waren gevormd. Wanneer er één vernietigd was, kwam er een dubbele hoeveelheid uit de afgesneden plek omhoog. Om deze reden had men het idee dat het beest onoverwinnelijk was en daar zat iets in, aangezien het deel van de slang dat was overmeesterd dubbele hulp troepen produceerde. Herakles wist echter voor deze problematische toestand een list te bedenken, door Iolaos op te dragen met een brandende fakkel het afgesneden deel dicht te branden, om

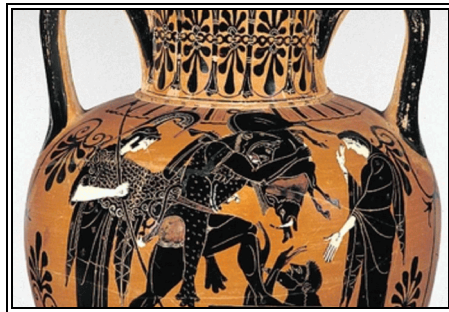
⁶Lett.: Trétos-berg

*'Herakles doodt samen met Iolaos de Hydra',
Rijksmuseum*

zo de bloedstroom te stoppen. Nadat hij het op die manier dus had bedwongen, doopte hij zijn pijlpunten in de gal, zodat het door hem afgeschoten projectiel met zijn punt een dodelijke wond zou veroorzaken.

Het Erymanthische zwijn (3) en de Kentauren¹². De derde opdracht was om het Erymanthische everzwijn van Lampeia in Arkadië levend op te halen.⁷ Deze opdracht leek grote problemen op te leveren, aangezien de man die het tegen een dergelijk beest opnam over zo'n grote tegenwoordigheid van geest diende te beschikken dat hij in het heetst van de strijd exact het juiste moment moest uitkiezen. Als hij namelijk losliet, terwijl het nog

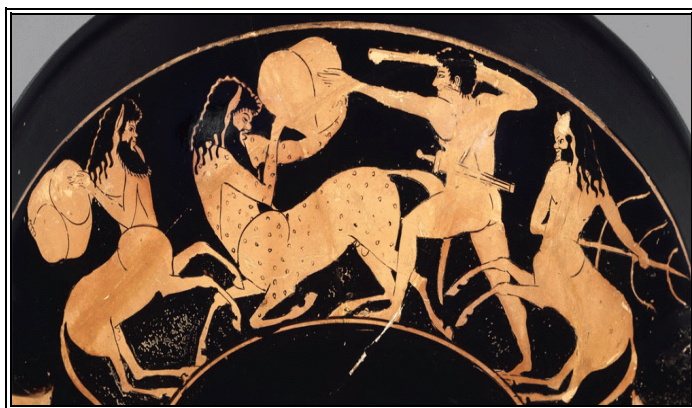

*Eurystheus in de pot,
ca. 550 v.C., Louvre*

⁷Strabo: 8,3,10.

enige kracht bezat, zou hij vanwege diens slagstanden een groot risico lopen, maar wanneer hij het harder dan nodig was aanviel, zou hij het doden, zodat de taak niet volbracht was. Desondanks wist hij tijdens het gevecht de balans goed in het oog te houden, zodat hij het zwijn levend en wel naar Eurystheus bracht. Toen de koning hem evenwel met het beest op zijn schouders aan zag komen, werd hij zó bang dat hij zich in een grote bronzen pot verstopte.

In de tijd dat Herakles met deze opdracht bezig was, leverde hij nog een gevecht met de zogeheten Kentauren en wel om de volgende redenen. Er was een Kentaur Folos, naar wie de berg daar in de buurt Foloë was gaan heten. Toen deze Folos Herakles met alle égarde ontving, opende hij een wijnvat dat in de aarde was begraven. Het verhaal luidt dat Dionysos dat in een ver verleden bij een van de Kentauren had achtergelaten, met de opdracht het pas te openen wanneer Herakles zou verschijnen. Toen Folos hem dus vier generaties later gastvrij onthaalde, herinnerde hij zich de opdracht van Dionysos. Toen de pot dus was geopend en de sterke geur vanwege de ouderdom en de kracht van de wijn in de neuzen van de in de buurt woonachtige Kentauren doordrong, werden zij helemaal wild. Daarom stormden zij ook met zijn allen op het huis van Folos af, waar zij op een angstaanjagende wijze aan het plunderen sloegen. Terwijl Folos zich dus van angst verstopte, ging Herakles verrassend genoeg de strijd met de overvallers aan. Hij moest namelijk vechten tegen wezens die van moeders kant goden waren, de snelheid van paarden bezaten, qua kracht beesten met twee lijven waren en de ervaringen en intelligentie van mensen bezaten.

Herakles en de Kentauren,
ca.500 v.C, Brits Museum

Sommige Kentauren gingen hem met pijnbomen te lijf, die zij met wortel en al hadden uitgerukt, anderen met grote rotsblokken of brandende fakkels, weer anderen met bijlen waarmee men stieren slacht. Hij stelde zich echter onversaagd teweer en leverde een gevecht dat overeenstemde met al zijn eerder verrichte werken. Zij werden tijdens het gevecht geholpen door hun moeder Wolk, die een enorme regenbui neer zond, waarmee zij de vierpotige wezens niet benadeelde maar voor de man die op twee benen steunde de bodem glibberig maakte.⁸ Toch wist Herakles de wezens die van zulke voordelen profiteerden op verbazingwekkende wijze te verslaan, waarbij hij de meesten doodde en de rest dwong op de vlucht te slaan. De meest bekenden onder de gesneuvelde Kentauren waren Dafnis, Argeios, Amfion, Hippotion, Oreios, Isoples, Melanchaites. Thereus, Doupon en Frixos. Van diegenen die aan het gevaar waren ontsnapt kreeg elk later zijn verdiende loon. Homados werd namelijk gedood toen hij in Arkadië Alkyone, de zus van Eurystheus, wilde verkrachten. Voor deze gebeurtenis werd Herakles buitengewoon bewonderd. Hij mocht zijn vijand Eurystheus dan wel om privé redenen haten, toch wilde hij uit medelijden met het aangevallen meisje de anderen in menselijkheid de loef afsteken.

Een bijzonder voorval had ook plaats met de vriend van Herakles met de naam Folos. Toen hij namelijk de gesneuvelde Kentauren vanwege de bloedverwantschap aan het begraven was en een pijl uit een lijk trok, werd hij door de punt gewond en stierf hij, omdat de wond ongeneeslijk was.⁹ Herakles gaf hem daarop een grootse begrafenis en plaatste zijn lichaam aan de voet van de berg, die beter was dan een gedenkzuil om hem beroemd te maken. Omdat die namelijk Foloë werd genoemd, gaf hij met zijn naam en niet met een inscriptie aan wie daar begraven lag. Op soortgelijke wijze had hij ook tegen zijn zin Cheiron, die om zijn medische kennis werd bewonderd, met een pijlschot gedood.

Wat de Kentauren betreft mag wat wij hier verteld hebben dan ook volstaan.

⁸Wolk = Nefele.

⁹Herakles' pijlen waren ingesmeerd met de gal van de Waterslang.

Hert met gouden hoorn; de Stymfalische vogels; de Augiasstal; de stier van Kreta (4 t/m 7)

13. Hierna kreeg hij echter de opdracht het hert met de gouden hoorns en uitzonderlijke snelheid op te halen. Tijdens het volbrengen van deze opdracht was zijn scherpzinnigheid van niet minder nut dan zijn fysieke kracht. Sommigen beweren namelijk dat hij het hert met netten ving, anderen dat hij het tijdens zijn slaap overmeesterde, omdat hij diens voetsporen had gevolgd, weer anderen dat hij het uitputte door een constante achtervolging. Feit is dat hij die opdracht zonder geweld en risico's door zijn tegenwoordigheid van geest wist te volbrengen.

Toen Herakles de opdracht kreeg de vogels van het Stymfalische Meer te verdrijven, volbracht hij die taak op een simpele wijze door zijn technisch vernuft. Er was daar namelijk blijkbaar een ontelbare massa vogels aanwezig, die de oogst van het land in de buurt vernietigden. Omdat het dus onmogelijk was de beesten vanwege hun enorme aantal met geweld te overmeesteren, vergde het optreden een dosis technisch inzicht. Hij vervaardigde daarom een bronzen ratel en wist de vogels angst aan te jagen, door er een oorverdovend kabaal mee te maken, en vervolgens het meer schoon te vegen, door hen met het constante geratel simpelweg te verjagen.

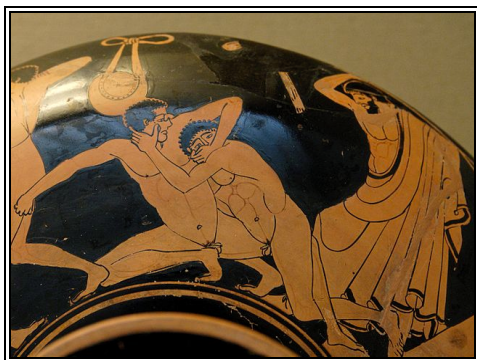
Toen hij ook dit werk had voltooid, kreeg hij van Eurystheus de opdracht om zonder enige hulp de stal van Augias schoon te maken. Er lag daar een onmetelijke hoeveelheid mest, die er sinds vele jaren opgehoopt was en die hij van Eurystheus als een vorm van belediging moest opruimen. Herakles zag er vanaf om de stront op zijn schouders weg te dragen, omdat hij de schande van deze belediging wilde vermijden. Hij leidde de rivier met de naam Alfeios echter om naar de boerderij, reinigde de stal met zijn waterstroom en volbracht zo zonder een beledigend bijeffect in één dag het werk. We kunnen dus wel bewondering hebben voor zijn scherpzinnigheid. Hij volbracht deze schandalige opdracht namelijk zonder schande op zich te laden of iets te ondernemen wat zijn onsterfelijkheid onwaardig was.

Toen hij vervolgens de opdracht kreeg de stier van Kreta op te halen, waarop Pasifaë naar verluidt verliefd was geworden, en naar het eiland toe was gevaren, waar hij de hulp van koning Minos

kreeg, bracht hij hem naar de Peloponnesos, nadat hij op de rug van de stier de grote plas water was overgestoken.¹⁰

Instelling Olympische Spelen

14. Toen hij dit werk verricht had, stelde hij de Olympische Spelen in, waarbij hij de vlakte langs de rivier de Alfeios uitkoos als de mooiste plek voor zo'n groot massafestival, alwaar hij deze spelen aan Vader Zeus opdroeg. Hij bepaalde dat de prijs een krans zou zijn, omdat hij zelf ook voor het menselijke ras actief was geweest zonder er een geldelijke beloning voor te hebben ontvangen.

Pankration, ca 480, British Museum

Zelf was hij onbetwistbaar kampioen in alle takken van sport, aangezien niemand het waagde, gezien zijn enorme kwaliteiten, om het tegen hem op te nemen, ook al waren de takken van sport tegengesteld aan elkaar. Het is namelijk moeilijk voor een bokser of pankrationexpert om

een stadionloper te verslaan en vice versa is het ondoenlijk voor iemand die in de lichte sporten de beste is mannen te verslaan die in de zware sporten uitblinken.¹¹ Daarom stonden deze Spelen terecht het hoogst in aanzien van alle spelen, omdat ze ingesteld waren door een geweldige man.

Het zou ook niet juist zijn om voorbij te gaan aan de geschenken die hem door de goden voor zijn prestaties gegeven waren. Toen hij namelijk na de oorlogen tot ontspanning, festivals, feesten en sportwedstrijden overging, eerden de goden hem elk met de bij hem of haar passende geschenken, Athene met een peplos en Hefaistos met een knots en een harnas, waarbij beide genoemde goden elkaar op hun eigen vakgebied de loef afstaken, Athene met het oog op

¹⁰Bedoeld is de Minotaurus.

¹¹Pankration is een wedstrijd in tegelijk worstelen en boksen waarbij praktisch alles was toegestaan behalve bijten. Eén stadion = 185 m.

plezier en vermaak in vreedstijd en Hefaistos met het oog op bescherming tegen oorlogsgevaaren. Wat de andere goden betreft, schonk Poseidon paarden, Hermes een zwaard, Apollo een boog waarmee hij hem leerde schieten, terwijl Demeter Herakles vereerde door de Kleine Mysteriën in te stellen met het oog op de reiniging na de moord op de Kentauren.¹²

Er is ook nog iets bijzonders gebeurd in verband met de geboorte van deze god. De eerste sterfelijke vrouw met wie Zeus sliep was namelijk Niobe, dochter van Foroneus, en de laatste Alkmene, die volgens de stamboom van de mythografen de zestiende generatie in de lijn van Niobe was. Zeus begon dus met de creatie van mensen bij de voorouders van Alkmene en eindigde ook juist bij haar. Hij beëindigde namelijk zijn seksuele escapades met sterfelijke vrouwen bij haar en, omdat hij verwachtte in latere tijden geen mens meer te verwekken die zich met zijn eerdere kinderen kon meten, wilde hij niet dat de goede exemplaren gevolgd werden door mindere wezens.

Gigantomachie; de merries van Diomedes (8)

15. Toen de Giganten rond Pallene er daarna voor kozen oorlog te voeren tegen de onsterfelijken, hielp Herakles de goden in de strijd en ontving hij, toen hij talrijke Aardwezens gedood had, de hoogste waardering. Zeus gaf namelijk alleen die goden die geholpen hadden in de strijd de naam "Olympisch", zodat de dappere, getooid met die eerbiedwaardige bijnaam, zich van de lafaard kon onderscheiden. Van alle kinderen bij sterfelijke vrouwen achtte hij Dionysos en Herakles deze bijnaam waardig, niet alleen omdat Zeus hun vader was, maar ook omdat zij een vergelijkbare mentaliteit hadden, in die zin dat zij het leven van de mensen enorm verbeterd hadden.

Toen Prometheus het vuur aan de mensen had gegeven, had Zeus hem in de boeien geslagen en een adelaar naast hem geplaatst die zijn lever telkens wegvrat. Toen Herakles zag dat hij die straf kreeg vanwege de weldaad die hij de mensheid had bewezen, schoot hij de adelaar dood, haalde Zeus ertoe over zijn woede te laten varen en redde zo deze grote sociale weldoener.

¹²De Kleine Mysteriën werden in Athene gehouden bij de rivier de Ilissos, ongeveer waar het huidige Olympische Stadion ligt. De Grote Mysteriën vonden in Eleusis plaats.

Hierna kreeg hij de opdracht de merries van de Thracische Diomedes op te halen. Vanwege hun wilde karakter hadden zij ruiven van brons en werden zij vanwege hun kracht met ijzeren kettingen vastgebonden. Als voedsel aten zij niet wat er uit de aarde opkwam maar reten zij de ledematen van vreem-

Herakles voert Diomedes aan de paarden, C.Cort, 1563, Rijksmuseum

delingen in stukken en gebruikten zo de ellende van deze arme stakkers als voer. Omdat Herakles hen wilde onderwerpen, zette hij hun Diomedes, hun eigenaar, als voer voor en, toen hij de honger van deze beesten met de vleesmassa's van de man die hen dit tegennatuurlijke gedrag had aangeleerd gestild had, kreeg hij hen onder controle. Toen de merries bij Eurystheus waren gebracht, wijdde hij hen aan Hera en hun nakomelingen plantten zich voort tot aan de regering van Alexander de Macedoniër.

Na het volbrengen van deze taak voer hij met Jason mee op een expeditie naar Kolchis op zoek naar het Gulden Vlies. Wij zullen de details van dit verhaal echter behandelen bij de expeditie van de Argonauten.¹³

De gordel van Hippolyte (9)

16. Toen Herakles de opdracht kreeg de gordel van de Amazone Hippolyte te gaan halen, organiseerde hij de expeditie tegen de Amazonen. Toen hij dus naar de zee was gevaren die door hem de Pontos Euxeinos werd genoemd en bij de mondingen van de rivier de Thermodon aan land gegaan was, sloeg hij vlakbij de stad Themiskurai, waar het paleis van de Amazonen stond, zijn kamp op.¹⁴ Eerst vroeg hij hen dus vriendelijk de vereiste gordel af te geven.

¹³Zie hoofdstukken 41 ev.

¹⁴Pontos Euxeinos: lett. Gastvrije Zee.

Toen zij er echter geen gehoor aan gaven, bond hij de strijd met de dames aan.

Terwijl de grote massa van hun leger tegenover het andere leger was opgesteld, hadden de elitetroepen zich tegenover Herakles opgesteld en gingen een hevig gevecht aan.

De eerste die namelijk met hem de strijd aanbond was Wervelwind, die deze bijnaam vanwege haar snelheid had gekregen, maar zij trof een tegenstander die flitsender was dan zij.¹⁵

Herakles en de Amazonen, zwartfigurige vaas, ca 540 v.C.

¹⁵De Amazonen hebben mythische namen. Aella- Wervelwind; Filippis- Paardenliefhebster; Prothoë- Voorloopster; Eurybia- Grootgeweld; Alkippe- Paardenkracht etc.